

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Cap. I. Quam necessaria sit modestia ad proximum ædificandum & ei commodandum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40093

cifixos hic cernis? Respondit: Probe noui
Domine, qui sint, sed nescio, quid sibi ve-
lit, quod video. Tunc ait ad eum Domi-

nus: Hi soli totius huius ordinis mecum
crucifixi sunt, conformantes vitam suam
cum mea passione.

TRACTATUS SECVNDVS. DE MODESTIA ET SILENTIO.

CAPVT PRIMVM.

*Quam necessaria sit modestia ad proximum edificandum &
ei commodandum.*

MODESTIA, de qua hic dicen-
dum, in eo consistit, vt talis sit
corporis compositio, & ea cus-
todia sensuum, talis gestus &
conuersatio, & tales omnes nostri motus
& actus, vt gignant edificationem in ijs,
qui nos viderint & nobiscum egerint. In-
sequentibus comprehendit D. August. id
quod de modestia dicendum. *In omnibus
motibus vestris nihil fiat, quod cuiusquam
offendat ad spectum, sed quod vestram deceat
sanctitatem.* Non mei propositi est, in spe-
ciali ad ea descendere, in quibus mode-
stia seruanda est, & ibi annotare, quid ef-
ferat immodestia. Sufficiet iam regula hæc
D. Augustini generalis, quæ est omnibus
Sanctis & Magistris vitæ spiritualis com-
muni. Cura omnes actiones & motus
ita ordinatos esse, vt nullus offendatur,
sed edificetur: appareat exterius semper
humilitas, simulque grauitas & religiosa
maturitas, hocque pacto conuenienter mo-
destiam seruabis. Tantum hic explicare vo-
lo, quæ necessaria sit modestia, specialiter
illis, quorum institutum est, non solum
intendere suæ salutem, & propriæ animæ
saluationem, sed etiam proximorum.

Quod ad primum attinet, inter omnia,
quibus multum edificatur & vincuntur
proximi, est gestus exterior religiosus &
edificatiuus. Homines enim non interius
sed solum exterius vident, idque est, quod

eos mouet & edificat, & plus apud illos
agit, quàm murmur & strepitus verborum.
Ideoque dicitur de S. Francisco, quod qua-
dam vice socius dixerit: Eamus prædica-
tum: exit, & circumit ciuitatē, & domum
redit. Dicit ei socius: Pater, cur non præ-
dicamus? Iam prædicauimus, ait Sanctus.
Docens, illa compositio & modestia, qua
plateas obibant, bona concio fuit, quæ
populum mouet ad deuotionē & mundi
contemptum, & peccati cōpunctionem,
& ad corda & desideria ad cælestia leuan-
dum. Et concio est operum, quæ multo
efficacior est, quam illa verborum.

*S. Franciscus
concionatur
modestia.*

Secundo exterior hæc modestia & com-
positio multum prodest ad spiritualem no-
strum profectum, vt post planius dicetur:
tanta enim est vnio & fœdus, quod est in-
ter corpus & spiritum, inter exteriorē
& interiorē hominem, vt quod in alte-
ro est, statim derinetur in alterum. Et
hinc si spiritus bene sit compositus, sta-
tim & corpus tale: & contra si corpus in-
compositum & inquietum est, etiam
spiritus talem fieri necesse est. Idcir-
co dicitur, exteriorē modestiam &
compositionem magnum esse interioris
tranquillitatis, virtutis & profectus spiri-
tualis interioris argumentum & signum,
vt manus horologii, signum motus ro-
tarum.

*Seruis deuotioni
spiritus.*

Hoc ipso clarius fit id, quod prius dictum
hæc

Facies speculum animi est.

Hier. epist. ad Furiam viduam.

Prou. 27. 19.

Eccle. 19. 26.

Prou. 6. 11.

Greg. Naz. Refertur in hist. eccl. p. 2. l. 4. in fine.

Immodestia signum animi incompositi.

Idem, probatur in Iuliano apostata.

hæc enim causa ædificandi homines modestia & compositione externa. Hæc enim animaduertunt & intelligunt virtutem interiorum, quæ in anima est, & hinc eam æstimant & magnificiunt. Inquit S. Hieronymus: *Speculum mentis est facies. Et tunc oculi mentis fatentur arcana.* Hoc & Spiritus sancti iudicium est: *Quomodo in aquis resplendens vultus prospicientium; sic corda hominum manifesta sunt prudentibus,* per exteriora, quæ vident in illis. Non est inuenire speculum, in quo domus videlicet interiorum virtutem & compositionem, ac in gestu exteriorum. *Ex visu cognoscitur vir, & ab occursum faciei cognoscitur sensatus, amictus corporis, & risus dentium, & egressus hominis enuntiant de illo.* Et describens gestus apostatæ, dicit: *homo apostata vir inutilis graditur ore peruerso, annuit oculis, terit pedes, digito loquitur.* Ideo de Iuliano apostata dicit Gregorius Nazianzenus, conditiones eius notas ab aliquibus non fuisse, donec operibus eas declarasset, & potestate Imperatoria aperuisset: sed ego (inquit Nazianz.) probe illam noui, simulatque eum vidi & cum eo Athenis communicavi. Nullum in eo signum vidi, quod bonum videbatur, ceruix erat arrecta, humeri mobiles, oculi leues, omnem in partem volubiles, visus ferrox, pedes instabiles, nares habiles ad ridendum & contemnendum, risus effrenis, facilitas in negando & concedendo quid eodẽ tẽpore, praxis eius sine fundamento & ordine, interrogationes importunæ, respõsiones sine proposito. Sed quare (dicit) conditiones eius tam exacte enuero? Ut concludam, dico illũ mihi ante opera sua notum fuisse, & post eadẽ exactius illum noui. Et si iam adessent, qui nobis tunc socij erant, testarentur, me talia signa in eo videntem dixisse: Quam venenatum serpentem alit Respublica Romana. Et vellem me tunc mendacem fuisse, melius enim fuisset, quam tanta in orbe excitari incendia, qualia nunquam antea visa erant. Ut ergo exterior inordinatio & discompositio signum est vitij interioris, sic etiam modestia & bona cõpositio signum

est interioris virtutis: & ideo tantum homines ædificat & mouet.

Hinc est, quod eadem nobis magna sollicitudine paranda sit, quod finis & iustitium nostrum sit prodesse proximis ministerijs nostris, prædicando, confectioes audiendo, legendo, docendo, amicitias conferendo, carceres visitando, & xenodochia, &c. Et quæ maiores vires & robur addat his ministerijs, ut recipiantur, & fructum faciant in hominum cordibus, est modestia, & bona exterior compositio. Hæc enim magna auctoritas apud proximos paratur, propter interiorum virtutem & sanctitatem, quam concipiunt. Et tunc, quod dicitur, quasi cœlitus lapsum accipiunt, & cordibus imprimunt. Refert Surius, quod Innocentius II. visitauerit monasterium Claruallense cum Cardinalibus: omnes Monachi cum S. Bernardo exierant ei obviam, & refert historia, illud Monachorum spectaculum illos mouisse, ut Pontifici & Cardinalibus lachrymas excuteret, eo quod Monachorum modestiam solummodo viderent. Omnes mirabantur videntes grauitatem sanctæ huius congregationis, & quod in festo & gaudio tam solenni & insolito, quale erat Pontificem & Cardinales in domo illa videre, omnes oculos humi defixos tenebant, nec aliquam in partem vertebant, & cum ab omnibus aspicerentur, ipsi nullum aspicebant.

Hæc modestia nõ solũ & religiosa compositio prodest ad mouendum & ædificandum externos, sed etiam domesticos. Ut enim secularis multum ædificaturus, si videat Religiosum Missæ seruientem, & toto illius tempore non vertentem oculos nec in hanc nec illam partem: dum per plateas vadit, non eos leuantem, nec quidem aspicientem, qui eum transeunt, unde se confundunt & compunguntur, & magni Religiosum faciunt. Inter nos etiam multũ ædificat ille, qui cũ modestia, collectione & silentio incedit, & alios ad deuotionem & compunctionem mouet. Ideo inter alios fructus, qui ex modestia &c.

& exteriorē cōpositione oriūtur, D. Hier. hunc ponit: *Ve loquacibus compunctionem ingerant, & intrandi ad societatem vestram sancta desideria incitent; & affectus ad celestia moueantur.* Scis quid faciat (ait) religiosus huiusmodi suo silētio & modestia: vehemens & efficax est reprehētio loquaci, & ei, qui parum habet modestiē & collectionis, vidēs se talem non esse. Hi sunt (dicit) qui domos religiosas replent, & eas sustentant, & in virtute & sanctitate conseruant: suo. n. exemplo alios mouent & excitant ad deuotionem & celestia desideria. Hoc est, quod Pater noster à nobis exigit, vt hic sic pcedamus, quo vnus alterum considerates omnes in deuotione crescant, & Dominū Deum laudent. Dicitur S. Bernardin. tanta modestia fuisse & cōpositionis, vt omnes socios sola presentia cōponeret: & non opus esset alio q̄ diceret Bernardin⁹ venit, vt omnes se cōponeret. Et de S. Luciano martyre narrat Metaphrastes & Suius in eius vita, quod gentiles solo eius aspectu cōuertebantur & mouebantur, vt se Christianos faceret. Hi boni sunt concionatores, S. Ioannis imitatores, de quo dicit Euangeliū: *Erat lucerna ardens & lucens.* ardebat. n. magno Dei amore, & multā lucem proximis impertiebat mirabilis vita suā exēplo. Hoc nobis magnū in cōtinentiū esse debet, vt summa in omnibus modestia vtamur, ad zedificandū proximos, & exijs dictū fructum ferendū. Sin minus, vbi est zelus & maioris gloriē & diuini honoris desiderium, ad animas lucrandum, quid instituto nostro tam proprium est nisi in id incumbamus, quo ipsi tam zedificantur & vincuntur, quod tam facile nobis factū est.

CAPVT II.

Quam necessaria modestia etiam proprio nostro profectui.

COMMUNIS Sanctorum doctrina est, modestiam & sensuum custodiā singulare esse mediū, ad spirituale pfectum nostram necessarium, multum. n. prodest ad cordis custodiā & interiorē collectio-

nem, & deuotionis conseruationem, eo quod hæc ostia sunt, per quæ omne malū in cor intrat. S. Hier. in illud Iob: *Nūquid aperta sunt tibi porta mortis, & astra tenebrosa vidisti?* dicit in sensu tropologico mortis portas sensus nostros esse, per hos enim intrat mors peccati in animam, vt & bene dicit Propheta Ieremias: *Ascendit mors per fenestras nostras.* Dicit vocari ostia tenebrosa, quia dant ingressum tenebris peccatorum. Idem dicit S. Gregorius, vt & est communis loquendi modus Sanctorum, sumptus ex Philosophia: *Nihil est in intellectu, quod prius non fuerit in sensu.* Dū ergo in aliqua domo ostia sunt clausa & bene custodita, omnia secūra & sine metu sunt, sin aperta & sine custodia sunt, vt quisq; intret & exeat vt vult, non secūra erit domus, saltem non erit quies & tranquillitas in illo tot hominum introitu & egressu. Idem & hic contingit, qui enim bene custodierint sensuum portas, erunt collecti & deuoti; sed qui eorum curam non gerunt, non habebunt pacem & quietem in corde.

Hinc nos monet Sapiens: *Omni custodia serua cor tuum, quia ex ipso vita procedit.* Omni custodia dicit, vt indicet magnum huius momentū, portis enim bene custoditis, custoditur & cor. Dicit S. Gregor. *Vnde nobis ad custodiendum cordis mundiciam, exteriorū quoq; sensuum disciplina seruanda est.* Et S. Doroth. ait: *Assuesce oculos non circumferre ad alienas & vanas res, hoc enim labores omnes monasticos deperire facit.* Quidquid multo tēpore lucratus es multo labore, facile petibit per has sensuum portas, nisi labores illas bene custodire, & inanis & vacuus eris. Quam recte dixit Sanctus quidā: Breui negligentia perditur, quod multo labore & difficultate per gratiā paratur. Alio loco dicit S. Doroth. *Cauē à multiloquio, hoc enim sanctas ac rationabiles & à celo aduenientes cogitationes penitus extinguit.* Et contra dicit S. Bernard. *Inge silentium, & ab omni strepitu secularium perpetua quies cogit celestia meditari.* Et de oculorum modestia agēs, ait: *Oculi in terram demissi iuuant ad*

Hieronymus. Iob. 38. 17.

Ierem. 9. 21.

Greg. 21. moral. e. 7.

Custodi cor. Troi. 4. 23.

Greg. lib. 21. mor. c. 2.

Oculos. Doroth. ser. 21.

Ths. à Kemp.

Doroth. serm. 20. Linguam.

Bern. ep. 78.